

Tomàs Forteza Segura, el cònsul cultural de Tortosa

Els Reials Col·legis acollirà una exposició de Tomàs Forteza Segura (1920-1980), amb motiu de les Festes de la Cinta

Albert Curto,
historiador

No totes les personalitats que han destacat en una societat concreta han mantingut, de forma ininterrompuda, l'interès, l'admiració i la seva presencialitat. Molt sovint ha estat la labor dels historiadors rescatar de l'oblit precisament els qui han estat oblidats en el relleu de les generacions.

De forma també connatural, des de l'Arxiu, intentem recuperar i fer visibles persones que han estat referents i han contribuït a la consolidació de la nostra realitat tot i que hagin caigut en la desmemòria. Així ho hem fet respecte a l'enginyer Pista Hitz, l'artista Francesc Bas, el fotògraf Joan Sorlí o el científic Innocent Paulí, per posar només uns exemples. Enguany volem detindre'ns en un tortosí polifacètic que va apostar al llarg de la seva vida per difondre arreu, a manera de cònsul cultural, l'essència de Tortosa, i que, irònicament, avui és força desconegut a casa nostra. Ens referim a Tomàs Forteza Segura (1920-1980), de qui inaugurarem una exposició als Reials Col·legis el dia 4 de setembre, amb motiu de les Festes de la Cinta.

Probablement, part del motiu del seu oblit sigui que va viure bona part de la seva vida a Tarragona, d'on sí que guarden un viu record. De professió mestre i periodista, va destacar també en el dibuix, la navegació, la recerca etnològica i, en definitiva, en l'organització i difusió cultural. El Museu d'Art Modern de Tarragona el va homenajar el 2020 amb una exposició titulada "Tomàs Forteza, entre l'art, les lletres i la mar". Recordar-lo mitjançant una exposició a la seva ciutat natal, que tant va idolatrar i promoure, n'és un deure de justícia.

Les arrels familiars més llunyanes de Tomàs Forteza provenien de Mallorca, però el vincle amb Tortosa va de bracet amb la relotgeria i joieria Segura, regentada per sos pares, que es trobava als baixos de l'antiga i ja desapareguda capella de l'Àngel. De jove va aprendre dibuix a l'acadèmia d'Agustí Baiges, reputat mestre, especialment en el camp del paisatgisme. En la guerra civil va pertànyer a la lleva del Biberó i aca-

Diferents imatges que es podran veure a l'exposició, la qual, durant les Festes de la Cinta i fins al mes d'octubre, permet atansar-se a la biografia i obra original de Tomàs Forteza Segura.

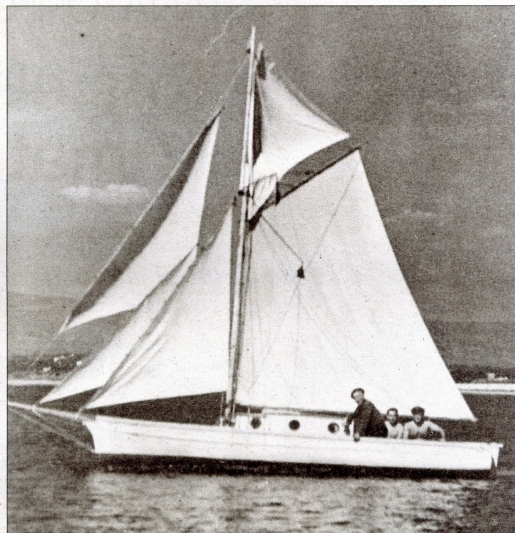
bada aquella es va haver d'exiliar a França. En tornar, feu el servei militar a Melilla. Finalitzà els estudis de magisteri i periodisme i gairebé el de marina mercant. Professionalment, com a periodista fou el corresponent tortosí del *Diario Español de Tarragona*. Es va casar el 1949 amb Mercè Antonio, filla del conegut i celebrat llibreter i poeta tarragoní Joan Antonio. En traslladar-se a Tarragona, va regentar durant molts anys la llibreria Guardias, tot un referent cultural de Tarragona.

Els dibuixos, les pintures i l'art en general l'acompanyaren durant tota la vida. Apte per al dibuix, ens ha deixat veritables joies paisatgístiques i panoràmiques d'un acurat i precís detall. La seva aposta i reivindicació per la figura del pintor Gimeno el va situar com a promotor d'artistes tortosins. Va tenir contacte amb tot el planter d'artistes actius en la pos-

guerra (Ferran Arasa, Josep Benet, Ramon Noé, Soriano Montagut, o Ricard Cerveto, entre d'altres) tot engegant la I Exposició d'Artistes Tortosins, de la qual se'n derivà la creació del Círculo Artístico el 1949.

Ja com a regent de la llibreria Guardias de Tarragona, el 1959 inaugurava allí una sala d'exposicions que va esdevenir una galeria referent tarragonina durant les dècades de 1950 i 1960, tot exposant artistes de renom i prestigi en l'àmbit tarragoní, tortosí i català.

Una de les grans passions de Tomàs Forteza fou la navegació i, tot i que no s'hi va poder dedicar professionalment, va dur la seva afició endavant sempre que va poder. Amb el mestre d'aixa Isaïas Vilàs van reconstruir una embarcació fluvial a vela per navegar per l'Ebre que va anomenar *Vent de Dalt* i que després van reemplaçar per una altra

de més envergadura (sis metres d'eslora per dos quaranta de mànega) amb el mateix nom. El 1958, Josep Maria Espinàs II va dedicar un extens article a la revista *Destino*, en haver fet amb ell una travessia entre Tarragona i l'Ametlla. Va fundar, el 1957, i en fou el director, l'Escuela de Aprendices Marineros del Club Náutico de Tarragona, per la qual cosa se li va concedir la Creu del Mèrit Naval el 1966.

Com a cap de redacció i corresponent del *Diario Español de Tarragona* a Tortosa a partir de 1946, va poder difondre la realitat tortosina en un període, cal no oblidar-ho, en què havia desaparegut la premsa d'àmbit local. Les prolífiques col·laboracions en l'exercici del seu treball van servir per a donar a conèixer aspectes sobre costums, gastronomia, història, etnologia i art de la capital del Baix Ebre i del territori

ebreenc. Nombrosos articles d'ell apareixen signats com a T.F.S. o amb el pseudònim El Hermano Lobo. Més endavant també fou col·laborador de la revista *La Zuda* i de la *Voz del Bajo Ebro*. La seva curiositat i esperit d'aprenentatge, juntament amb el goig per expandir la rica i diversa folklòrica de les seves terres originàries, el van fer investigar, per posar un exemple, elements festius com la cucafera en un estudi pioner: *Ars magna Cucaferae*.

Durant les Festes de la Cinta i fins al mes d'octubre podrem atansar-nos a la biografia i obra original de Tomàs Forteza Segura, la d'un esperit creatiu, artístic, valedor de la nostra idiosincràsia i compromès culturalment: inquiet i actiu, va estar present i protagonitzar en la dècada dels anys 1940, entre d'altres, la creació del Círculo Artístico o del Club de Rem. ■